

med denna sin sista bok ett af de främsta rummen i den samtida svenska lyriken. Det är en sida i skåniskt kynne, som hos honom tonar ut med en renhet och en sådan konstnärlig styrka, att den ger honom en betydelse för Skåne af alldeles samma slag som Frödings för Värmland och Karlfeldts för Dalarna. Det dunkla och tungsinta drömmeri, hvars töcken så ofta sväfvat kring slättens barn, är den rika källan för Ekelunds svärmodiga dikt, liksom för Ernst Norlinds konst.

På en gång vek och förnäm, har hans dikt icke de egenskaper, som genast betaga. Liksom det skånska landskapet bjuder den icke sina skönheter i öppen dag, utan kräfver stilla begrundan och ensamhetens mottagliga stämning för att man skall kunna tränga in i dess värld af färger och dagar, af stor och ödlig ro eller öppen och solig lycka. Ensamheten är det också som inspirerar Ekelunds diktning.

Hur nya sånger genom själen välla!
O Ensamhet, du är den starka källa,
hvars sorl allena till min själ kan tala.

Enslingens skygga och drömfina lycka strömmar genom några af hans vers; men alltid är det den djupa och obotliga sorgen hos ett ensamt sinne som utgör den aldrig förklungna undertonen i hans melodier. Hvilket oändligt klagande ackord är det ej som griper oss i det lilla mästerverket »Då voro bokarna ljusa»!

Då voro bokarna ljusa, då var ån af
simmande hvit ranunkels öar sållad,
ljus sin krona häggen gungade här där
gosse jag vandrat. —

Tyst det regnar. Himlen hänger lågt på
glesa kronor. En hvissling; tåget sätter
åter i gång. Mot sakta mörknande kväll jag
färdas vänlös.

En själs lugna och vissa förtviflan, ett hopplöst hjärtas trötta blick, som blott får glans från ett vackert barndomsminne, allt detta finnes i dessa rader, som etsa sig in i ens hågkomst och där det sista ordet, det enda som klagat, liksom rågar måttet.

Samma svidande känsla af att hjärtat evigt är allena »i den stora stumma världen — med sina ledsamma nöjen» dallrar såväl i den af smärta, af lifsångest och tårlös sorg fyllda dikten »Psyke i gränden»

som i den lika oförgätliga, sköna vision, som kallas »Dröm på vägen».

Detta är grundmotivet i hans dikt.

Ack, hjärtats snyftan har ej ord,
är som en svagsints gråt vid vägen,
när kvällen mörknar.

Hjärtats återhållna snyftan är det dock, som har fått ord och melodi hos honom, och i hans skymningsvisor ljuder den med en döende tyst och likväl så gripande klang.

Om hans sång stundom blir ljusare och friare, så är det i kraft af kärleken till naturen, till hvilken han ber: »Mitt hjärtas gudar, luft och skog och haf — och du, o sol: förbarmen eder!» Gryningens ljus förlöser hans sinne från nattens ensamma kval; med gryningen dagas minnet af en ljus oktobermorgons svala tystnad, och denna syn gör hans hjärta vekt och lyckligt. — Den fjärran, ljusblå åsen, där gula sälgar böja sig för vinden, medan bokknopparna brista och luften är full af sjungande vattusprång, den är det solskensland som åter ger honom lust att längta och lefva. — Hafvets brus ger hans själ lugn, det är som en arm, som lindas kring hans hufvud; ända in i hans natters dröm följer honom det tröstande suset.

Ekelunds diktning, som alltigenom är centrallyrik, är på en gång enkel och oändligt svår att analysera. Det är dagrarnas och ljusets poesi som han ger oss. Hafvets blänk i regndiset en sommarkväll, luftens förtoningar öfver ett värmland, ett svärmodigt sinnes fina stämningsskiftningar, se där allt. Men det är den äkta poetens underbart säkra grepp som ger åt hans dikter deras oförgängliga värde. De äro icke blott intensivt kända, de äro utformade med en förnäm finhet, en utsökt och ofelbar känslighet, som höjer dem till ett plan, högre än det mesta som diktas nu. För denne själfulle och sällsamme konstnär, som i sin mystiska extas vill förena sig med naturen själf och i den tror sig känna ett väsen, som han kan närma sig och hvars uppenbaring han hemlighetsfullt anar, för honom blir språket ett otillräckligt verktyg, hvarmed han trots allt sin skicklighet blott kan antyda. Rimmets och stundom äfven rytmen offerar han för att kunna följa de svagaste och dunklaste böljningarna i sitt väsens djup, där han känner sig förbunden och i ett med allt.